

Revision af økonomi- og kapacitetsstyringen i Børne- og Ungdomsforvaltningen

I forbindelse med at Økonomiudvalget den 12. maj vedtog, at Børne- og Ungdomsforvaltningen blev tildelt demografimidler for 2009, blev det besluttet, at et eksternt revisionsfirma løbende skal revidere økonomi- og kapacitetsstyringen i Børne- og Ungdomsforvaltningen. Denne rapport er resultatet af denne beslutning.

Revisions- og rådgivningsfirmaet Deloitte har faciliteret et forløb i styregruppen for Børne- og Ungdomsforvaltningens genopretningsplan, hvorigennem ti målepunkter er identificeret. Kontoret for Plads- og Kapacitetsstyring og ØKL i Børne- og Ungdomsforvaltningen er ansvarlig for besvarelse af målepunkterne, der besvares i rapporten ud fra følgende 10 temaer.

1. Antal pladser

- Opgørelse over historisk og planlagt udvikling i antal pladser fordelt på kategorier og totalt

2. Belægningsprocenter – opgørelsesgrundlag

- Gennemgang af nuværende opgørelsesmetode - med henblik på at vurdere målets evne til at identificere kapacitet og kapacitetsudnyttelse, samt identificere behov for justeringer

3. Belægningsprocenter - eksisterende kapacitet

- Belægningsprocenter - opgørelse af gennemsnit totalt og pr. distrikt

- Løbende drift og afrapportering vedr. ovenstående

4. Tilstedeværelsesmålinger

- Opgørelse af gennemsnitlig og maksimal faktisk belægning på institutioner opgjort i antal hoveder, med henblik på at identificere eventuelle potentialer - analysedesign og forstudie på 8 repræsentative institutioner.

5. Forbedring af belægningsprocenter

- Analyse af primære årsager til lav belægningsprocent og identifikation / vurdering af mulige indsatser for at opnå højere belægning

- Formel handlingsplan for indsats vedr. de nederste 5-10% af institutionerne, hvor der til stadighed er ledig kapacitet / manglende efterspørgsel / ingen venteliste.

6. Samlet katalog over forbedringspotentialer

- Udarbejdelse af et samlet katalog over og vurdering af effekter ved mulige tiltag, der kan iværksættes med henblik på at sikre en bedre kapacitetsudnyttelse

7. Status

- Hvordan håndteres fleksibiliteten i dag i den eksisterende bygningsmasse - hvilke muligheder og begrænsninger er der.

- Hvordan håndteres fleksibiliteten fremadrettet, eksempelvis i forhold til ny- og ombygning og indretning af bygningsmassen.

8. Potentialer

- Udredning af, hvor der er et yderligere potentiale i at arbejde med fleksibiliteten

9. Strategi

- Udarbejde oplæg vedr. hvad der faktisk kan gøres

10. Plan

- Plan for operationelle tiltag, samt opgørelse af effekt og udgifter forbundet hermed for 2009 og 2010.

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

Plads- og Kapacitetsstyrings funktion er at sikre det rette antal skoleklasser, dag- og fritidsinstitutionspladser, de steder i kommunen hvor der er behov. Derudover er kontoret ansvarlig for den tværgående styring og koordination af plads- og kapacitetsudnyttelse for dag-, fritids- og specialinstitutioner samt skoler.

Via de sidste 3 pladsplaner har Børne- og Ungdomsforvaltningen etableret omkring 1600 pladser i en periode fra september 2008 til juli 2009. Dette er sket ved etablering af traditionelle pladser primært i allerede eksisterende institutioner.

For at imødekomme det stigende behov for institutionspladser har Børne- og Ungdomsforvaltningen derudover i perioden januar til marts 2009 fået vedtaget muligheden for:

1. Tilskud til pasning af eget barn
2. Tvungen tidlig indskrivning i fritidshjem.
3. Tvungen opnormering.
4. ”Køb på hylden model”
5. Samarbejde med KL vedrørende en gennemgang af muligheden for at etablere alternative private pasningsmuligheder.
6. Ændring af anvisningsreglerne.

Status:

I perioden januar – maj 2009 er det, med de ovenfor nævnte tiltag, lykkedes at etablere det nødvendige antal pladser for at sikre kommunens opfyldelse af den nationale pasningsgaranti. På Børne- og Ungdomsudvalgets møde d. 17. juni 2009 blev der fremlagt en opdateret behovsprognose på 0-17 års området, som viste et ufinansieret behov for udbygning af mellem 13-16 skolespor, og 75 børnegrupper på 0-5 års området (en børnegruppe er 12 vuggestuebørn eller 22 børnehalebørn). Der vil derfor på Børne- og Ungdomsudvalgets møde d. 12. august blive fremsat en revideret anlægsplan, som skal medvirke til at sikre overholdelsen af pasningsgarantien fremadrettet. Af den reviderede anlægsplan vil fremgå, hvordan Børne- og Ungdomsforvaltningen strategisk ønsker at arbejde med etablering af pladser og, hvordan en optimal pladssituation ville se ud.

Nedenfor uddybes beskrivelsen af de igangsatte tiltag.

1. Tilskud til pasning af eget barn

Ordningen giver forældre mulighed for at modtage et tilskud fra kommunen for pasning af eget barn derhjemme. Intentionen med ordningen er, at en række forældre, i stedet for at skrive deres børn på garantiventelisten, vælger at vente på deres ønskeinstitution. Herved mindskes presset på garantiventelisten.

Ordningen kører foreløbig 2 år (d. 1. marts 2011). Ordningen vil blive evalueret efter 1 år (d. 1. marts 2010).

Hovedtal pr. udgangen af april 2009:

Indmeldte/godkendte	73 børn
Afslag	10 ansøgere
Annullerede ansøgninger	8 ansøgninger
Ansøgere i alt	109 ansøgere

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

Hovedtal pr. 1. juni 2009

Indmeldte/godkendte	132 børn
Afslag	22 ansøgere
Annullerede ansøgninger	13 ansøgninger
Ansøgere i alt	196 ansøgere

Hovedtal pr. 1. juli 2009

Indmeldte/godkendte	195 børn
Afslag	34 ansøgere
Annullerede ansøgninger	18 ansøgninger
Ansøgere i alt	276 ansøgere

Forvaltningen forventer, at søgningen til ordningen stiger i de perioder, hvor kommunen ikke har det tilstrækkelige antal pladser, mens efterspørgslen igen vil falde, når der etableres flere pladser. Denne antagelse er baseret på, at forældrene vælger at blive stående på ventelisten og den kontakt de har med Den centrale Pladsanvisning, som vejleder omkring ordningerne.

2. Tvungen tidlig indskrivning i fritidshjem.

Ved at rykke børnehavebørnene i fritidshjem allerede fra 1. april bliver der frigivet pladser i børnehave og vuggestue på det tidspunkt af året, hvor der er mest pres på ventelisten. Det vil dermed være med til at sikre overholdelse af pasningsgarantien på 0-5 års området. Det vil betyde en bedre udnyttelse af kapaciteten.

I forbindelse med indstillingen (d. 25. februar 2009) om at indføre tidlig indskrivning i fritidshjem, henvendte forvaltningen sig til Indenrigs- og Socialministeriet med formålet at få afklaret om tiltaget er lovligt til opfyldelse af pasningsgarantien.

D. 28. april 2009 fik forvaltningen svar Indenrigs- og Socialministeriet.

- ”For at opfylde pasningsgarantien skal kommunalbestyrelsen tilbyde alle børn indtil skolestart en plads i et alderssvarende tilbud”.
- ”Ved et ”alderssvarende” dagtilbud menes, at tilbuddet skal være relevant for barnet i forhold til blandt andet barnets alder, udviklingstrin med videre. Det er i den forbindelse den enkelte kommune, der for egne tilbud og efter aftale med selvejende daginstitutioner og private dagplejere fastsætter, hvilken aldersgruppe de enkelte dagtilbud er forbeholdt”.
- ”Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med tilrettelæggelse af dagtilbudsstrukturen flytte børn fra et dagtilbud til et andet alderssvarende og relevant tilbud inden for kommunens grænser. Det er Indenrigs- og Socialministeriets vurdering, at en plads i et fritidshjem forud for skolestart generelt kan betragtes som et andet alderssvarende og relevant tilbud”.

Status på målopfyldelse: knapt 200 midlertidig pladser.

Det skal understreges, at tiltaget bør fortsætte i en permanent form, men at det ikke kan erstatte etablering af nye pladser, da initiativet fordrer, at der er ledige pladser i fritidshjemmene i de skoler, som børnene indskrives i.

3. Tvungen opnormering

I første omgang blev opnormeringen af 12-14 ikke gennemført på Nørrebro og Bispebjerg. I resten af distrikterne blev opnormeringen gennemført for omkring 70 institutioner. I forbindelse med opnormeringen er der givet minibusser (ca. 25 stykker) og Christiania cykler (8-10 stykker) til interesserede berørte institutioner.

Anden omgang (Nørrebro og Bispebjerg) er fuldført. Her er der gennemført opnormeringer for 11 institutioner.

Målopfyldelse: 340 midlertidig pladser til 31. marts 2010.

Det skal understreges, at tiltaget ikke vurderes at være hensigtsmæssigt på længere sigt, da det blandt andet medfører, at de integrerede institutioner ikke har plads til deres vuggestuebørn i børnehavedelen.

4. "Køb på hylden" modellen

Ordnningen fungerer således, at Københavns kommune køber fuld råderet over pladser i andre kommuner til en pladspris, der svarer til prisen for kommunens børn. København betaler for pladerne, uanset om de bliver anvendt af københavnske forældre eller ej. For en kommune med ubelagte pladser vil det altså, i de tilfælde, hvor Københavns Kommune ikke benytter pladserne, betyde, at den pågældende kommune er sikret fuld betaling af pladserne selvom de ikke er besat. Modsat skal pladserne stå tomme, hvis ikke Københavns Kommunes anvender dem, så der kan anvises til disse konkret navngivne pladser ved behov.

Forvaltningen har siden den politiske beslutning primo 2009 arbejdet videre med modellen og har udsendt breve til relevante kommuner samt udarbejdet en indstilling om køb af pladser i konkrete kommuner.

Der er udarbejdet to forskellige typer breve; 1) til kommuner med lukkede ventelister og 2) til kommuner med åbne ventelister.

Som udgangspunkt er det ikke nødvendigt at skrive til kommuner med åbne ventelister, da princippet om frit valg, betyder, at forældre allerede har mulighed for at indmelde deres børn i disse kommuners institutioner. Det der er formålet med brevet er at give en række kommuner mulighed for at "reklamere" for deres institutioner med ledige pladser, samt optimere Københavns Kommunes borgeres mulighed for at tilegne sig oplysninger om mulige udenkommunale institutioner.

Der er udsendt brev til 6 kommuner med lukket venteliste for udenkommunale børn og breve til 10 kommuner med åben venteliste for udenkommunale børn.

Der har pr. 10. juli 2009 ikke været positive tilbagemeldinger fra de adspurgte kommuner. Kommunerne fortæller, at de enten selv mangler pladser eller ønsker at nedlægge deres overskydende kapacitet. Det skal dog understreges, at Børne- og Ungdomsforvaltningen før dette tiltag har erhvervet en række udflytterbørnehaver i andre kommuner, hvorfor nogle af de pågældende kommuner allerede har afgivet pladser.

5. Samarbejde med KL

På Børne- og Ungdomsudvalgsmøde d. 25. februar 2009 stillede Bo Asmus Kjeldgaard (F) følgende forslag, der blev vedtaget:

”F foreslår, at forvaltningen i samarbejde med KL laver en gennemgang af alternative pasningsmuligheder og at der afsættes 200.000 kr.”

Der arbejdes mod, at rapporten afleveres til BUF medio september 2009.

Overordnet vil rapporten dække tre aspekter af eventuelle muligheder for en lettere og mere attraktiv etablering af alternative private pasningsmuligheder:

1. økonomiske
2. juridiske
3. kommunikative

Grundlaget for rapportens konklusion bliver en sammenligning af København og andre danske kommuner på de ovenfor tre nævnte områder Samt en afdækning af antal pladser, typer af dagtilbud, muligheden for at etablere ordninger, støtte, rådgivning og vejledning osv.

6. Ændring af anvisningsreglerne

På Børne- og Ungdomsudvalgets møde d. 25. februar 2009 blev det politisk vedtaget at ændre tre af kommunens anvisningsprincipper. Formålet med ændringerne er at sikre en bedre fleksibilitet i anvisningssystemet. Derved sikres det, at alle pladser benyttes så optimalt som muligt og ubesatte pladser undgås.

Ændringen af anvisningsregler kan ikke erstatte etablering af flere pladser, da angivelsen af behovet tager udgangspunkt i, at alle pladser allerede er fuldt ud besat (se mere om dette i indstilling omkring behovsprognosen på BUU den 17. juni, bilag 5).

De tre ændringer af anvisningsreglerne, som er besluttet af Børne- og Ungdomsudvalget er:

- *Garanti for børnehaveplads i integreret institution.* Det vil sige, at børn, som er indmeldt i en vuggestue i en integreret institution, stadig har fortrinsret til at fortsætte i institutionens børnehavedel, men der kan ikke stilles garanti for det, hvis der er ledige børnehavepladser i andre institutioner. Der er derfor risiko for, at børn vil blive tilbudt plads i en anden børnehave. Ændringen trådte i kraft d. 1. juli 2009.
- *4-kilometers grænse for børnehalebørn.* Det vil sige, at det kan blive nødvendigt at anwise børn en plads i en børnehave, der ligger mere end 4 kilometer fra bopælen. Dette vil gælde, hvis der ikke er en ledig børnehaveplads tættere på forældrenes bopæl. Ændringen trådte i kraft d. 1. juli 2009.
- *Nej tak til udflytterbørnehave.* Det vil sige, at reglen om, at forældre ikke må takke nej til en børnehaveplads, gælder nu også for udflytterbørnehaver. Det betyder, at hvis forældrene takker nej til en plads i en udflytterbørnehave, vil barnet automatisk blive meldt ud af vuggestue/dagpleje, med en måneds varsel (dog tidligst når barnet er 2 år og 10 måneder). Ændringen gælder for børn, der bliver tilbudt en plads med opstart fra 1. august 2009 og derefter.

Tema 4: Antal pladser

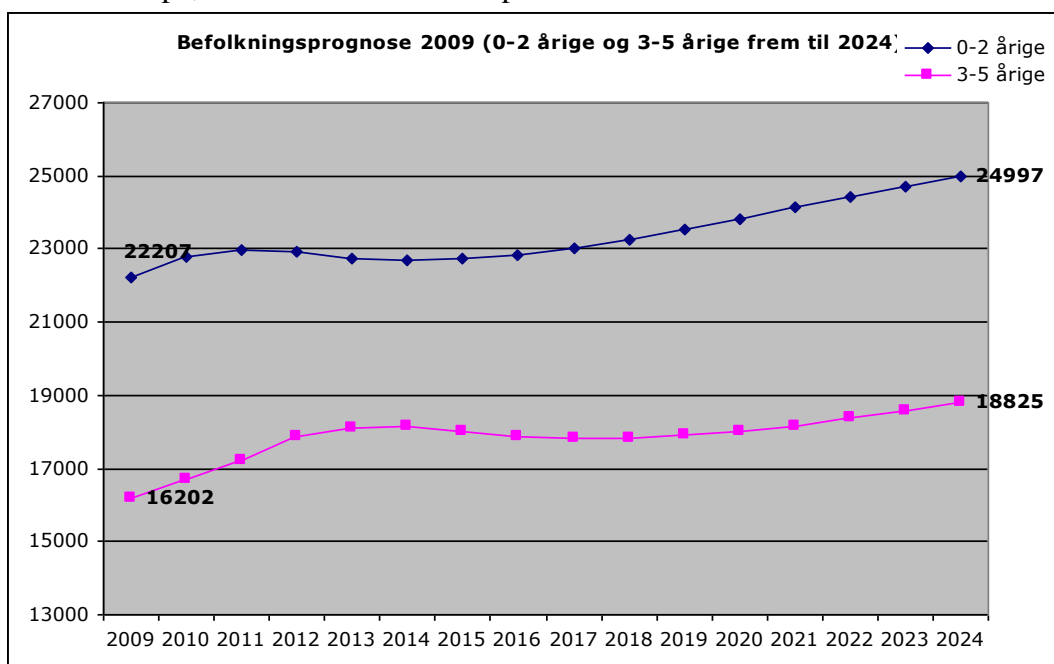
9. Opgørelse over historisk og planlagt udvikling i antal pladser fordelt på kategorier og totalt

Befolkningsprognose

En gang årligt udarbejder Koncern Service under Økonomiforvaltningen en befolkningsprognose, der er en fremskrivning af den forventede befolkningstilvækst i Københavns Kommune, som fastsættes af Danmarks Statistik. Ved at vurdere et eventuelt stigende/faldende fødselstal, til- og fraflytningsmønstre i København samt forventningerne til boligudbygninger i de nye byområder i kommunen, kan Koncern Service estimere befolkningsudviklingen i Københavns Kommunes otte distrikter.

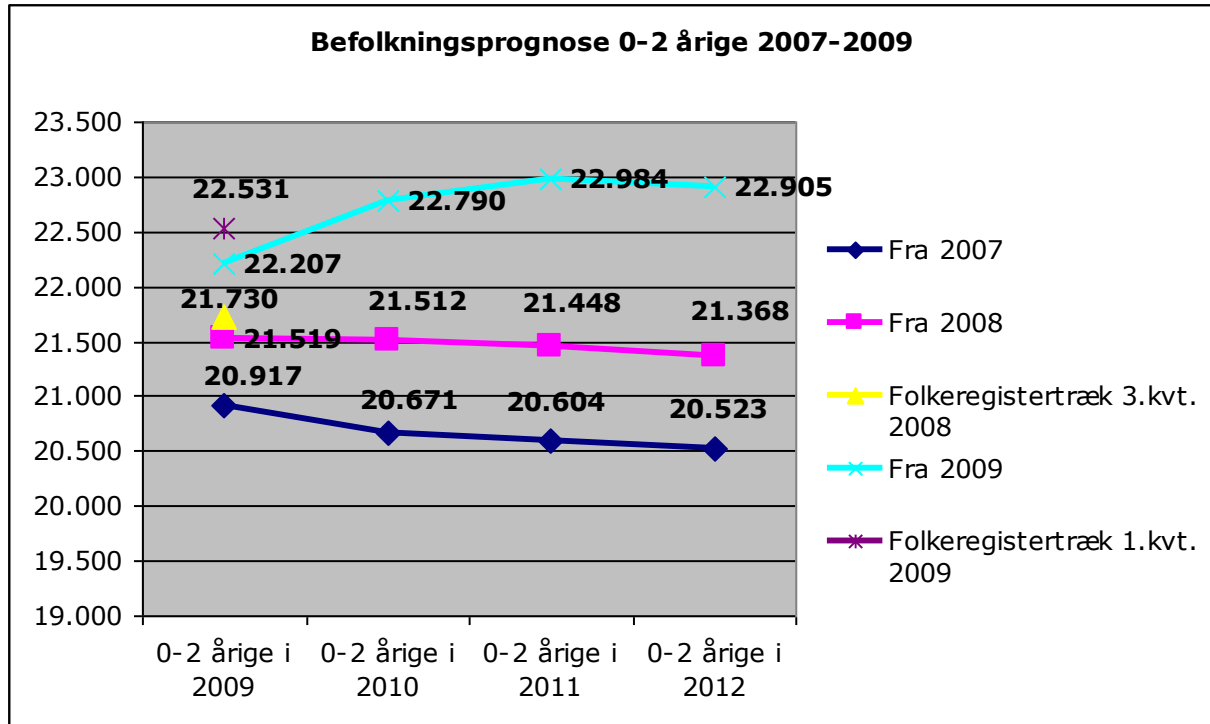
Den seneste befolkningsprognose fra 2009 viser en markant stigning i børnetallet frem til 2024. I nedenstående diagram fremgår den forventede befolkningsudvikling på henholdsvis 0-2 års området og 3-5 års området. Befolkningsprognosen fra 2009 estimerer, at antallet af 0-2 årige i 2024 vil udgøre 24.997 børn (2790 flere end 2009), mens antallet af 3-5 årige vil udgøre 18.825 børn (2623 flere end 2009). Ovenstående tal er selvfølgelig forbundet med usikkerhed, men indikerer, at Koncern Service forventer, at børnetallet vil stige fremadrettet i kommunen som helhed. Som det fremgår af diagrammet flader kurven ud i en periode efter 2012, hvorfor det er vigtigt at være opmærksom på at de pladser der etableres skal være fleksible, men at der ikke vil være behov for nedlæggelse af pladser frem til 2024. Befolkningsprognosens antagelser underbygges af en ny analyse, som Nordea har lavet for Politiken, hvoraf det specifikt fremgår, at den "ketchup-effekt", som nogle gange omtales og, som skulle betyde, at børnetallet falder, ikke forventes at indtræffe foreløbigt (jf. Politiken 16. juli 2009).

Børne- og Ungdomsforvaltningens primære anlægsperspektiv går altid 4 år frem i tiden, og det er i denne periode, at der er en mangel på pladser svarende til 15 daginstitutioner. Derfor er der ingen indikationer på, at man kan forvente at pladssituationen løses af udefrakommende faktorer.

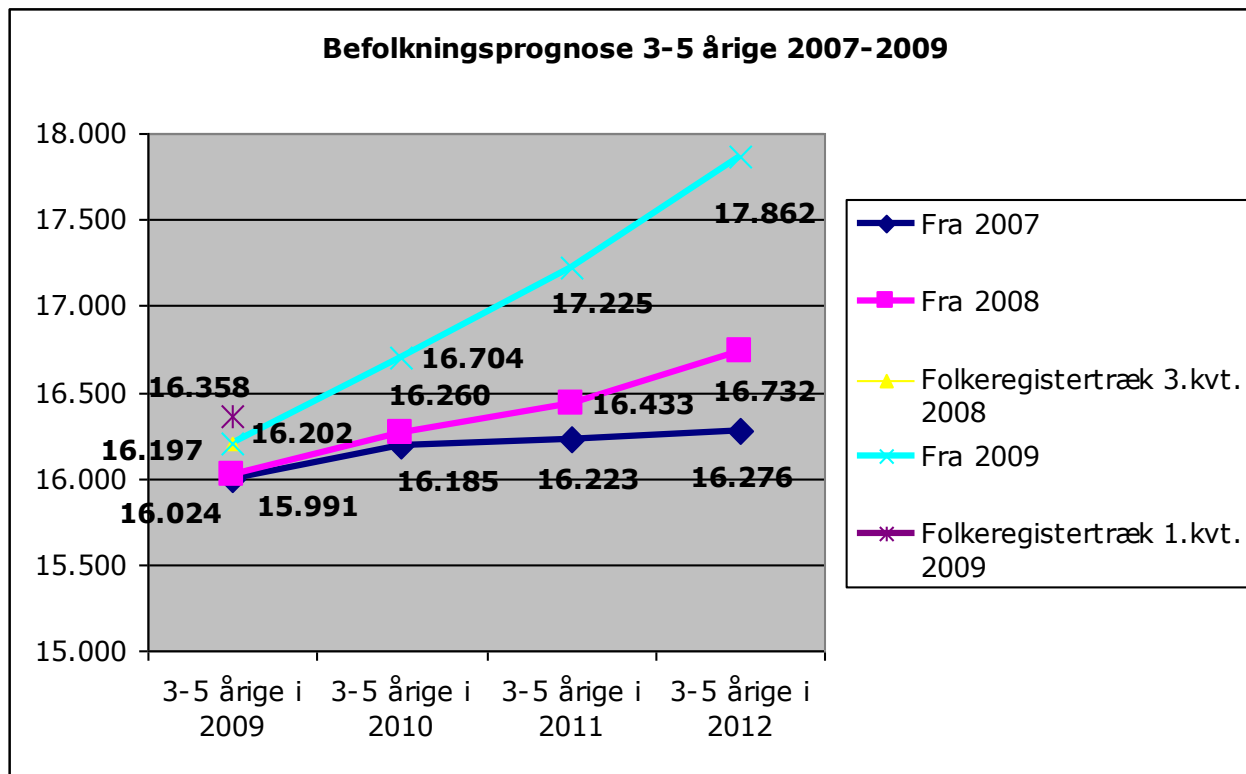
Kilde: Koncernservice (Økonomiforvaltningen)

Nedenstående diagram viser befolkningsprognosen i perioden 2007-2009. Antallet af 0-2 årige er steget markant i den pågældende periode. I 2007 blev der vurderet, at der ville være 20.917 0-2 årige i 2009, hvilket i den opdaterede prognose er steget til 22.207 børn i 0-2 års alderen. Det er en stigning på 1290 børn alene i 0-2 års alderen mellem 2007 og 2009.

Tilsvarende på børnehavområdet har befolkningsprognosen vist sig lavere end den reelle udvikling. Af diagrammet fremgår det, at der i 2007 blev vurderet at være 15.991 børn i børnehavaldern i 2009.

Dette er i den opdaterede prognose i 2009 steget til 16.202 børnehavbørn. Altså en stigning på 211 børnehavbørn siden 2007. Samlet set på 0-5 årsområdet er der i perioden 2007-2009 sket en stigning i det estimerede børnetal på 1501 børn.

Det fremgår af ovenstående diagrammer, at der i 2007 ikke var de store befolkningsmæssige udsving. På daværende tidspunkt blev området styret af fire årige anlægsplaner, men dette har ændret sig de sidste to år. På grund af de sidste to års udsving i befolkningsprognoserne, så er styringen ændret til kortere planlægningsperioder for at tilgodese det stigende antal børn i Københavns Kommune. Dette skyldes, at Børne- og Ungdomsforvaltningen ikke kan anlægge de pladser, der er behov for i 2009 og i starten af 2010.

Derfor er der anlagt en todelt strategi:

1. Dels ses der på mulighederne for akutte tiltag med henblik på etablering af hurtige pladser udover de allerede vedtagne.
2. Dels formuleres en revideret anlægsplan i august 2009 med henblik på at dække behovet i 2010-2012.

I forhold til de akutte tiltag er udgangspunktet, at pladserne skal kunne etableres hurtigt og så fleksibelt som muligt, og at de skal kunne afvikles, hvis de ikke kan placeres i et område, hvor der er brug for dem permanent.

I forhold til den reviderede anlægsplan er udgangspunktet, at pladserne skal etableres ved udbygning, men at de skal være så fleksible som muligt i forhold til, at de kan anvendes til de forskellige alderskategorier. Forvaltningen vil samtidig fremsætte en strategisk plan for den fremtidige udnyttelse af institutionskapaciteten.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har allerede, ved fremlæggelse af behovsprognosen juni 2009, i korte træk præsenteret indholdet i den kortsigtede plan. I indstillingen om den reviderede

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

anlægsplan den 12. august vil der være en grundig gennemgang af de kortsigtede og langsigtede muligheder for pladsetablering.

Behovsprognose – resultat

I nedenstående tabel vises behovsprognosen udarbejdet maj 2009. Behovsprognosen består af prognosticeret behov, udarbejdet af Dynasoft, der angiver antallet af pladser, der er behov for en specifik måned, samt en normeret kapacitet, der angiver antallet af dagtilbudspladser i de enkelte distrikter samt for hele kommunen.

Afvigelsen er pladsforskellen mellem normeringen og behovet, og benyttes derfor til at justere kapaciteten og anlægge pladser i distrikter med størst behov. Det kan umiddelbart se ud til at der er en overkapacitet af børnehavepladser, men da udbygningsbehovet bestemmes ud fra spidsbelastningsmåneden er der stadig en mangel på børnehavepladser. Eftersom der er store forskelle i behovet for børnehavepladser hen over året på op til 2000 pladser, bliver den eksisterende kapacitet i høj grad benyttet fleksibelt og det tilstræbes at nye institutioner også bygges og bruges fleksibelt.

Københavns Kommune
Prognoser pr.: 01-04-2009
Hele Kommunen

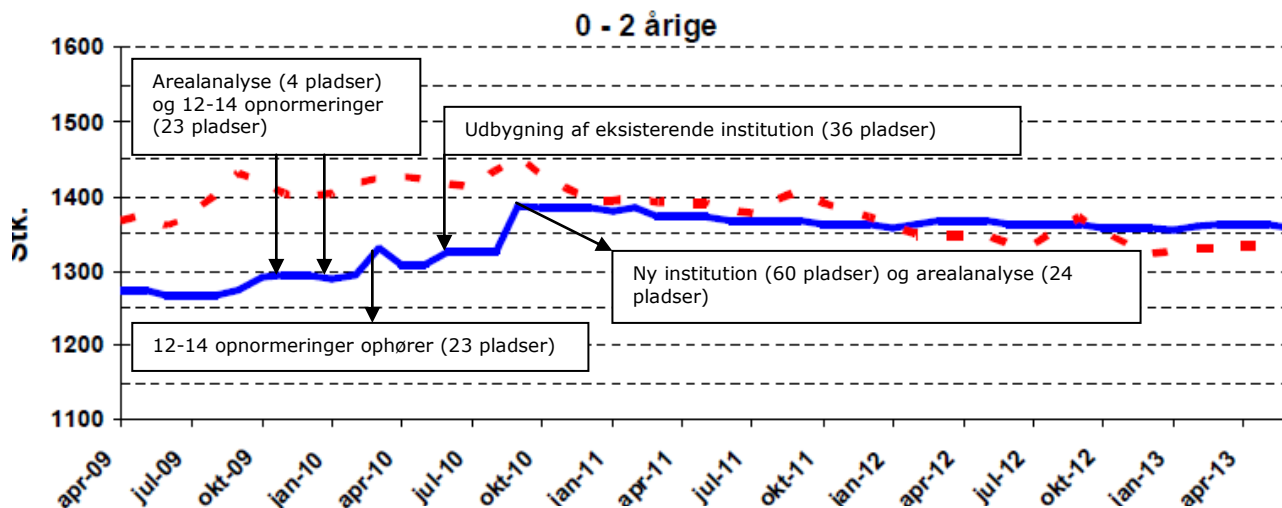
10-06-2009

Måned	0 -2 årige				3 - 5 årige				0 - 5 årige (Stk)					
	progn	norm.	afv.	udm	progn	norm.	afv.	udm	progn	norm.	afv.	udm		
apr-09	13326	13078	-247	0	13374	17125	16732	-333	0	15986	30451	29870	-581	0
maj-09	13321	13075	-246	0	13374	16681	16783	102	0	15986	30002	29858	-144	0
jun-09	13218	13039	-179	0	13374	15865	16736	871	0	15986	29083	29775	692	0
jul-09	13263	12982	-281	0	13374	15230	16752	1522	0	15986	28493	29734	1241	0
aug-09	13513	13050	-463	0	13374	14652	16777	2125	0	15986	28165	29827	1662	0
sep-09	13801	13090	-711	0	13374	15111	16877	1766	0	15986	28913	29967	1054	0
okt-09	13705	13173	-532	0	13374	15535	16994	1459	0	15986	29240	30167	927	0
nov-09	13608	13307	-301	0	13374	15950	17112	1162	0	15986	29559	30419	860	0
dec-09	13569	13302	-267	0	13374	16299	17159	860	0	15986	29868	30461	593	0
jan-10	13581	13268	-323	0	13764	16709	17197	488	0	16488	30299	30465	166	0
feb-10	13660	13289	-371	0	13764	17086	17362	276	0	16488	30746	30651	-95	0
mar-10	13682	13314	-368	0	13764	17510	17388	-122	0	16488	31192	30702	-490	0
apr-10	13718	13018	-700	0	13764	17645	17391	-254	0	16488	31363	30409	-954	0
maj-10	13745	13009	-736	0	13764	17154	17357	203	0	16488	30899	30366	-533	0
jun-10	13658	13043	-615	0	13764	16269	17294	1025	0	16488	29927	30337	410	0
jul-10	13856	13043	-813	0	13764	15651	17288	1637	0	16488	29307	30331	1024	0
aug-10	13905	13041	-864	0	13764	15039	17284	2245	0	16488	28944	30325	1381	0
sep-10	14143	13096	-1047	0	13764	15528	17284	1756	0	16488	29672	30380	708	0
okt-10	13951	13093	-858	0	13764	16012	17281	1269	0	16488	29963	30374	411	0
nov-10	13809	13105	-704	0	13764	16421	17281	860	0	16488	30230	30386	156	0
dec-10	13644	13105	-539	0	13764	16827	17278	451	0	16488	30471	30383	-88	0
jan-11	13730	13223	-507	0	13770	17193	17598	405	0	17060	30923	30821	-102	0
feb-11	13758	13278	-480	0	13770	17597	17671	74	0	17060	31355	30949	-406	0
mar-11	13759	13181	-578	0	13770	18032	17680	-352	0	17060	31791	30861	-930	0
apr-11	13774	13181	-593	0	13770	18179	17683	-496	0	17060	31953	30864	-1089	0
maj-11	13762	13186	-576	0	13770	17724	17671	-53	0	17060	31486	30857	-629	0
jun-11	13668	13169	-499	0	13770	16838	17646	808	0	17060	30506	30815	309	0
jul-11	13615	13169	-446	0	13770	16280	17640	1360	0	17060	29895	30809	914	0
aug-11	13874	13167	-707	0	13770	15650	17636	1936	0	17060	29524	30803	1279	0
sep-11	14112	13162	-950	0	13770	16126	17636	1510	0	17060	30238	30798	560	0
okt-11	13913	13159	-754	0	13770	16605	17633	1028	0	17060	30517	30792	-275	0
nov-11	13717	13159	-558	0	13770	17052	17633	581	0	17060	30769	30792	23	0
dec-11	13654	13159	-395	0	13770	17438	17630	192	0	17060	30992	30789	-203	0
jan-12	13528	13130	-398	0	13597	17908	17642	-266	0	17534	31437	30772	-665	0
feb-12	13565	13149	-416	0	13597	18293	17715	-578	0	17534	31858	30864	-994	0
mar-12	13581	13152	-429	0	13597	18701	17724	-977	0	17534	32283	30876	-1407	0
apr-12	13607	13152	-455	0	13597	18811	17727	-1084	0	17534	32417	30879	-1538	0
maj-12	13596	13157	-439	0	13597	18295	17715	-580	0	17534	31891	30872	-1019	0
jun-12	13487	13140	-347	0	13597	17336	17646	310	0	17534	30823	30786	-37	0
jul-12	13486	13140	-326	0	13597	16667	17640	973	0	17534	30133	30780	647	0
aug-12	13698	13138	-560	0	13597	15987	17636	1649	0	17534	29684	30774	1090	0
sep-12	13928	13133	-795	0	13597	16457	17636	1179	0	17534	30385	30769	384	0
okt-12	13741	13130	-611	0	13597	16914	17633	719	0	17534	30655	30763	108	0
nov-12	13665	13130	-435	0	13597	17331	17633	302	0	17534	30897	30763	-134	0
dec-12	13406	13130	-276	0	13597	17705	17630	-75	0	17534	31111	30760	-351	0
jan-13	13469	13101	-368	0	13533	18077	17642	-435	0	17608	31546	30743	-803	0
feb-13	13511	13120	-391	0	13533	18455	17715	-740	0	17608	31966	30835	-1131	0
mar-13	13512	13123	-389	0	13533	18877	17724	-1153	0	17608	32388	30847	-1541	0
apr-13	13537	13123	-414	0	13533	18973	17727	-1246	0	17608	32510	30850	-1660	0
maj-13	13528	13128	-400	0	13533	18424	17715	-709	0	17608	31952	30843	-1109	0
jun-13	13420	13111	-309	0	13533	17410	17646	236	0	17608	30830	30757	-73	0

progn. behov	prognosens forventede behov	norm. kapac.	maksimal norm. kapacitet	udmel. kapac.	udmeldt kapacitet	progn. årsgn. s.	prognosens forventede årsgennemsn.
--------------	-----------------------------	--------------	--------------------------	---------------	-------------------	------------------	------------------------------------

Den normerede kapacitet i ovenstående prognose er et udtryk for den samlede kapacitet for alle pasningstyper i kommunen.

Alle de igangsatte udbygninger på 0-5 års området er i behovsprognosen indlagt i den fremtidige kapacitet på 0-5 års området. Eksempelvis i Indre By, hvor alle de finansierede projekter også fremadrettet fremgår af den samlede 0-2 års kapacitet (den blå linje):

Kilde: Behovsprognosen 0-5 år (fremsat på BUU-mødet d. 17. juni 2009).

Det fremgår af ovenstående, at der i behovsprognosens kapacitet både tages højde for kendte op- og nednormeringer. Således er 12-14 opnormeringerne, som ophører d. 31. marts 2010, trukket fra den samlede kapacitet i april 2010. Tilsvarende er alt finansieret byggeri, omlægning, fleksible ordninger, minibusser og udvidelser ligeledes indlagt i kapaciteten på de forventede ibrugtagningsdatoer. Herved sikres det, at behovet for pladser vurderes i forhold til den fremadrettede kapacitet i de enkelte distrikter.

Det betyder, at når der eksempelvis vurderes at være et anlægsbehov, så er det *udover* de allerede finansierede projekter.

Udbygningsbehovet på 0-5 års området opgøres ved at tage differencen mellem normeringen og behovet for den måned, hvor der er størst behov for yderligere pladser (typisk i spidsbelastningsmåneden). I København er det politisk valgt, at man alene udbygger til 90 % af dette afdækkede behov, mens de resterende 10 % af behovet skal dækkes ved i højere grad at benytte de fleksible ordninger og merindskrivninger i de eksisterende institutioner.

Det vil sige, at man allerede i vurderingen af anlægsbehovet i udgangspunktet indlægger, at institutionerne skal kunne tage ekstra børn ind udover deres fastlagte normering.

Når man således i behovsprognosen kan se, at der er behov for 203 ekstra 0-2 års pladser på Vesterbro i 2010, så vurderes anlægsbehovet til at være på 183 pladser, mens der er 20 pladser, som skal findes via merindskrivninger.

På dagtilbudsområdet er der nedenstående permanente behov distriktsvis fra 2009 til 2013. I nedenstående opgørelse er fremtidige planlagte pladsetableringer medregnet, det vil altså sige at

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

pladsbehovet er et udtryk for et merbehov, som ikke kan dækkes ud fra eksisterende eller planlagte pladser.

Pladsbehov	VG	BH	VG	BH	VG	BH	VG	BH
	sept-09	april-09	sept-10	april-10	sept-11	april-11	sept-12	april-12
Indre By	-158*	-6	-68	101	-41	57	-10	-26
Østerbro	-63	-120	-127	-162	-118	-155	-98	-233
Nørrebro	-44	153	-111	70	-118	48	-86	-9
Vesterbro	-158	-92	-203	-98	-159	-81	-149	-191
Valby	-134	-68	-103	-56	-95	-151	-95	-173
Vanløse Brønshøj/husum	-36	-48	-92	-34	-146	-74	-102	-100
Bispebjerg	15	-8	-66	-50	-68	-120	-66	-161
Amager	-134	-145	-278	-25	-278	-25	-203	-19
Hele Kommunen	-711	-333	-1047	-254	-950	-496	-795	-1084

* De røde tal angiver et permanent merbehov, defineret ud fra et merbehov over 60 pladser, som ikke kan dækkes i nabolokaler

Udbygningsbehov

På grund af de sidste års befolkningsprognoser, som har vist et markant lavere børnetal end det faktiske, så er styringen ændret til kortere planlægningsperioder for at tilgodese det stigende antal børn i Københavns Kommune. Dette er årsagen til, at Børne- og Ungdomsforvaltningen ikke kan anlægge de pladser, der er behov for i 2009 og i starten af 2010 tids nok til at dække behovet.

Derfor er der anlagt en todelt strategi med både akutte tiltag og en helhedsplan med henblik på at dække behovet i 2010-2012. I forhold til de akutte tiltag er udgangspunktet, at pladserne skal kunne etableres hurtigt og så fleksibelt som muligt, og at de skal kunne afvikles, hvis de ikke kan placeres i et område, hvor der er brug for dem permanent.

Den overordnede indgangsvinkel er, at der kun etableres pladser, hvor der vurderes at være et permanent behov, og at disse pladser kun etableres i permanent form i geografiske områder, hvor behovet er centreret.

I forhold til den reviderede anlægsplan er udgangspunktet, at pladserne skal etableres ved udbygning, men at de skal være så fleksible som muligt i forhold til, at de kan anvendes til de forskellige alderskategorier. Forvaltningen vil samtidig fremsætte en strategisk plan for den fremtidige udnyttelse af institutionskapaciteten.

Det er nødvendigt at have et tilstrækkeligt antal pladser i alle måneder, og som følge af behovsudsving hen over året vil der være perioder med kapacitetsoverskud, hvilket er årsagen til at det tilstræbes at skabe en fleksibel institutionsmasse. Dog er det ikke muligt at flette 100 % mellem vuggestue- og børnehavepladser, men de integrerede institutioner gør det så vidt muligt (jf. målepunkt 1 & 2). Der arbejdes desuden med sæsonudjævning og merindskrivning. Derudover har Børne- og Ungdomsforvaltningen foreslået nedsættelse af børnehvealderen (jf. BUU 17/6 2009). Det kan dog ikke anbefales da det kun vil flytte spidsbelastningen få måneder.

Tema 1: Belægningsprocenter – opgørelsesgrundlag1. Gennemgang af nuværende opgørelsesmetode - med henblik på at vurdere målets evne til at identificere kapacitet og kapacitetsudnyttelse, samt identificere behov for justeringer

Tema 2: Belægningsprocenter - eksisterende kapacitet2. Belægningsprocenter - opgørelse af gennemsnit totalt og pr. distrikt3. Løbende drift og afrapportering vedr. ovenstående

Opgaveløsning:

For løbende at optimere og justere kapacitetsudnyttelsen på institutionsområdet opgør Plads- og Kapacitetsstyring belægningsprocenten i institutionerne hver måned. Belægningsprocenten bliver både opgjort for den enkelte institution, på distriktsniveau samt for hele kommunen ved hjælp af normering og antallet af indmeldte børn.

Opgørelsesmetode:

For at kunne justere og optimere institutionens belægning beregnes hver måned over/underskuddet af indmeldte børn i institutionen samt kapacitetsudnyttelsen.

Over/underskuddet af indmeldte børn i forhold til institutionens normering beregnes ved at fratække normeringen fra antallet af indmeldte. Det sker dels for 0-2 års området, dels for 3-5 års området. Et eksempel kunne være en institution, der har et overskud af indmeldte børn. På 0-2 års området er der indmeldt 4 børn færre, end normeringen tilsiger, mens der på 3-5 års området er indmeldt 14 børn flere, end normeringen tilsiger. Samlet har institutionen dermed et overskud på 10 indmeldte børn.

For at beregne den konkrete kapacitetsudnyttelse, må det tages højde for, at ikke alle pasningstyper er lige pladskrævende. Vuggestuebørn skal have minimum 3 m² til rådighed, mens børnehavebørn minimum har ret til 2 m². For at beregne kapacitetsudnyttelsen skal der, udover antallet af indmeldte, derfor også tages højde for, hvilket pasningsmodul børnene er indskrevet på. I et typisk grupperum i institutionerne bliver der passet enten 22 børnehavebørn eller 12 vuggestuebørn. Vuggestuepladserne svarer derfor til 22/12 af en børnehaveplads.

I forhold til det førnævnte eksempel betyder det, at selvom institutionen reelt har et overskud på 10 indmeldte børn i forhold til institutions normering, vil institutionen ikke have et underskud af 10 pladser, men et underskud på 6,7. Det skyldes, at den har færre vuggestuebørn og flere af de mindre pladskrævende børnehavebørn. Underskuddet af pladser på 6,7 beregnes på følgende måde:
 $4 * 22 / 12 - 14 = -6,7$. Tabellen neden for opsummerer eksemplet.

Normering	Indmeldte 0-5	Tomme Pladser 0-5	normering 0-2	normering 3-5	indmeldte 0-2	indmeldte 3-5	over/underskud af pladser
156	166	-10	68	88	64	102	-6,7

Resultat:

Tabel 1 viser antallet af indmeldte børn i integrerede institutioner, vuggestuer og børnehaver. I maj måned var der et overskud af børnehavepladser, mens der var et underskud af vuggestuepladser. Sæsonudsving på børnehaveområdet bevirker, at der i maj måned skal være en overkapacitet af børnehavepladser, så det stigende behov i løbet af efteråret kan efterkommes. Tabellen viser, at antallet af indmeldte børn i vuggestuer og integrerede institutioner, var højere end den samlede kapacitet indenfor området, mens antallet af indmeldte i børnehaverne var lavere end kapaciteten. En stor del af den tomme børnehavekapacitet benyttes i udstrakt grad til vuggestuebørn, hvilket især gør sig gældende i integrerede institutioner, der er fleksibelt bygget og derfor har en højere kapacitetsudnyttelse.

Tabel 1 viser altså, at selvom der er tomme børnehavepladser, hvor der ikke går børn i børnehavealderen, så er der samtidig en markant overbelægning af børn i vuggestuealderen. Det vil sige, at faktisk bliver en række vuggestuebørn passet i børnehavekapaciteten. Dette er primært muligt i integrerede institutioner mens for eksempel udflytterbørnehaver ikke har samme fleksibilitet. Samlet set burde den frie kapacitet i børnehaverne være langt højere i maj/juni, hvis spidsbelastningen i efteråret skal kunne håndteres.

Det skal bemærkes at tabellen viser den faktiske belægning i distrikterne, men viser ikke det reelle behov efter pladser. I distrikter med mangel på pladser vælger forældre typisk at vente længere tid for at få en plads i ønskeinstitutionen, hvilket afstedkommer at antallet af indmeldte, kan være lavere end behovsprognosen forudsiger. Et reduceret serviceniveau kan derfor betyde at behovet efter pladser falder.

Det skal også bemærkes, at det ikke altid er muligt at omlægge vuggestuepladser til børnehavepladser, da man ikke kan flekse frit mellem de to pladstyper. Således er det ikke muligt at flekse mellem et vuggestuepladsbehov i februar i den ene ende af byen og et børnehaveoverskud i f.eks. en udflytterbørnehave i den anden ende af byen på et andet tidspunkt af året.

Distrikt	Integreret Institution (børnehavepladser)*	Vuggestue (vuggestuepladser)*	Børnehave (børnehavepladser)*
Amager	-23,4	-7,2	53,5
Bispebjerg	5,6	6,0	12,0
Indre By	-42,9	1,2	-18,0
Nørrebro	-8,2	3,5	13,8
Valby	18,9	-0,2	14,3
Vanløse-Brønshøj/Husum	51,9	3,3	30,9
Vesterbro	-20,5	-12,1	-16,0
Østerbro	-46,0	-1,0	-10,4
hele kommunen	-64,6	-6,4	80,1

* (-) er overbelægning (+) er underbelægning

I integrerede Institutioner og børnehaver med småbørnspladser er vuggestuepladserne og småbørnspladserne konverteret til børnehavepladser ved at gange over/underbelægningen med 1,8333. Tabellen er et pladsstyringsinstrument, hvor kapacitetsudnyttelsen på distriktsniveau beregnes.

Opfølgning:

Ovenstående tabel viser kapacitetsudnyttelsen på distriktsniveau, men ikke belægningsprocenten for den enkelte institution. Tabellen benyttes som pladsstyringsinstrument, der giver et overordnet billede af kapacitetsudnyttelsen i kommunens institutioner. Dette er årsagen til, at vuggestuepladser og småbørnspladser i tabellen konverteres til børnehavepladser, så den reelle kapacitetsudnyttelse kan beregnes for de integrerede institutioner og børnehaver med småbørnspladser. Tema fem omhandler kapacitetsudnyttelsen på institutionsniveau.

Samarbejdspartner:

Pladsanvisningen, distrikterne og ØKL er de primære samarbejdspartnere, når institutionernes normering skal justeres eller en lav belægning er identificeret.

Kadence:

Plads- og Kapacitetsstyring udarbejder månedligt en opgørelse over belægningen i kommunens institutioner og efterfølgende laves en opgørelse over institutioner med lavest belægning. Under tema fem beskrives det, hvorfor institutioner typisk har en lav belægningsprocent, samt hvordan den videre proces foregår, når en lav belægning er identificeret. Belægningstallene bliver endvidere afleveret til BUU på aflæggerbordet månedligt.

Tema 3: Tilstedeværelsesmålinger

4. *Opgørelse af gennemsnitlig og maksimal faktisk belægning på institutioner opgjort i antal hoveder, med henblik på at identificere eventuelle potentialer - analysedesign og forstudie på 8 repræsentative institutioner.*

Opgaveløsning:

Formålet med denne opgave er at opgøre, hvor mange af de indmeldte børn, som dagligt er til stede i institutionen. På baggrund af dette talmateriale kan det vurderes, om antallet af indmeldte i institutionen kan opjusteres, så kapaciteten i højere grad svarer til fremmødet af børn i institutionen.

Datagrundlag:

Plads- og Kapacitetsstyring har anmodet distrikterne om at udpege en institution, der, over en given periode, har udarbejdet daglige lister over fremmødet i institutionen. Det har ikke været muligt for alle distrikter at finde institutioner som har logbøger, der har data for et helt år, hvilket har gjort analysen mindre dækkende. Det vurderes ikke at denne stikprøve giver et tilstrækkeligt bredt billede af kapacitetsudnyttelsen, men den kan indikere, om der bør arbejdes videre med tesen om, at der er mulighed for at indskrive flere børn.

Metode:

På baggrund af institutionernes logbøger kan fremmødet for den enkelte institution identificeres. Kvaliteten af undersøgelsen vil dog afhænge af hvor troværdige logbøgerne er, og om talmaterialet dækker over en tilstrækkelig lang tidsperiode. I bilag to vises en mere udførlig statistik for hver enkel institution.

Ud fra talmaterialet er det muligt at opgøre fremmødet pr. dag, hvilket i nedenstående tabeller er sat i forhold til institutionernes normering og antal indmeldte.

Det bemærkes, at datamaterialet ikke indeholder oplysninger om fremmødet indenfor bestemte tidsintervaller i løbet af dagen, således at man eksempelvis kunne se om der var perioder på dagen, hvor fremmødet var lavere end andre perioder. Hvis der ønskes en oversigt over fremmødet over tid pr. dag, så vil det påkræve en fornyet undersøgelse af udvalgte daginstitutioner.

Resultat:

Tabel 2 viser det gennemsnitlige fremmøde i otte udvalgte institutioner. Tabel 3 viser det maksimale faktiske fremmøde i procent i forhold til institutionens normering. Det maksimale faktiske fremmøde er beregnet i forhold til normeringen og ikke antal indmeldte, som følge af at normeringen er et udtryk for institutions maksimale permanente kapacitet. Tabel 4 viser det maksimale faktiske fremmøde i institutionen i forhold til antallet af indmeldte. Der er ikke væsentlige forskelle på tabel 3 og 4, da antallet af indmeldte i høj grad svarer til institutionens normering.

Denne metode gør det muligt for institutionerne at have et faktisk fremmøde på over 100 %, såfremt institutionen har børn merindskrevet. Tilsvarende vil det fremgå, at institutionen har et lavt faktisk fremmøde, hvis institutionen har færre indmeldte børn end normeringen.

Tabellerne viser, at fremmødet er lavest i sommerperioden, hvilket også er perioden hvor institutionsmassen er tilstrækkelig og hvor der derfor ikke er behov for midlertidige

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

merindskrivninger. Det gennemsnitlige fremmøde i institutionerne ligger typisk på mellem 75 – 90 %, men da det maksimale fremmøde samtidig ligger på omkring 100 % vil det ikke være muligt at lave permanente opnormeringer, da der altid skal være plads til alle børn i institutionen.

En årsag til at det gennemsnitlige fremmøde ikke er højere er, at der er visse dage, hvor fremmødet i institutionerne er meget lav, som for eksempel dagene op til påsken og juleferien. Som eksempel var der i en institution et fremmøde på 7 børn ud af 60 indmeldte op til en helligdag. På grund af at der er meget lavt fremmøde visse dage, bliver den gennemsnitlige belægning lavere, hvilket giver et forkert billede af hvor mange børn der typisk er tilstede i en institution.

Tabel 2: Gennemsnitligt fremmøde i 8 udvalgte institutioner (fremmøde/indmeldte)								
måned/år	institution 1	institution 2	institution 3	institution 4	institution 5	institution 6	institution 7	institution 8
jul-08	51%	64%	47%	59%				
aug-08	70%	86%	70%	78%				
sep-08	87%	84%	88%	87%	85%			
okt-08	84%	87%	82%	86%	81%			
nov-08	88%	80%	84%	87%	85%			
dec-08	78%	75%	80%	78%	73%			
jan-09	84%	82%	88%	84%	77%	82%	85%	
feb-09	79%	82%	76%	79%	78%	79%	75%	
mar-09	87%	79%	82%	87%	80%	88%	88%	88%
apr-09	81%	81%	64%	82%	77%	83%	85%	79%
maj-09	83%	88%	80%	88%	82%	87%	90%	91%
jun-09	81%	75%	81%	83%	75%	77%	86%	

* Resultaterne er fremkommet ved at dividere det gennemsnitlige fremmøde med indmeldte den pågældende måned.

Tabel 3: Maksimale faktisk fremmøde i 8 udvalgte institutioner (fremmøde/normering)								
måned/år	institution 1	institution 2	institution 3	institution 4	institution 5	institution 6	institution 7	institution 8
jul-08	76%	70%	57%	84%				
aug-08	95%	97%	86%	95%				
sep-08	105%	97%	100%	96%	92%			
okt-08	105%	97%	95%	100%	92%			
nov-08	100%	94%	100%	96%	93%			
dec-08	100%	94%	95%	88%	90%			
jan-09	95%	88%	95%	95%	88%	95%	98%	
feb-09	100%	100%	95%	95%	98%	95%	93%	
mar-09	105%	97%	100%	95%	93%	95%	95%	100%
apr-09	105%	97%	86%	97%	94%	98%	100%	98%
maj-09	100%	97%	91%	95%	90%	93%	98%	104%
jun-09	105%	91%	95%	97%	86%	89%	105%	

* Resultaterne er fremkommet ved at dividere det gennemsnitlige fremmøde i institutionen med institutionens normering. Normeringen er et udtryk for institutionens permanente maksimale kapacitet.

Tabel 4: Maksimale faktisk fremmøde i 8 udvalgte institutioner (fremmøde/indmeldte)							
måned/år	institution	institution	institution	institution	institution	institution	institution

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

	1	2	3	4	5	6	7	8
jul-08	70%	71%	57%	76%				
aug-08	94%	97%	87%	91%				
sep-08	100%	97%	100%	93%	92%			
okt-08	100%	97%	95%	98%	92%			
nov-08	95%	94%	100%	92%	93%			
dec-08	95%	94%	95%	84%	90%			
jan-09	91%	88%	95%	90%	88%	93%	98%	
feb-09	95%	99%	95%	90%	96%	95%	93%	
mar-09	100%	94%	100%	92%	93%	95%	95%	94%
apr-09	100%	94%	86%	94%	94%	98%	98%	92%
maj-09	93%	95%	91%	99%	90%	95%	98%	96%
jun-09	96%	91%	94%	94%	86%	91%	98%	

* Resultaterne er fremkommet ved at dividere det gennemsnitlige fremmøde i institutionen med antallet af indmeldte.

Anbefaling:

Det anbefales ikke at arbejde videre med tidsmålinger. Dels kræver en opnormering af institutionerne, at der er plads hele året rundt til en opnormering. Dels er der ikke behov for opnormering i alle de eksisterende institutioner, da en stor del af behovet er centreret i bestemte distrikter, dels arbejder institutionerne allerede i dag med en meget høj grad af merindskrivning (jf. bilag to), hvorfor man må antage, at de selv med de rette incitament vil indskrive børn, på de tidspunkter, hvor der er plads og behov for dette.

På baggrund af tidsmålingen anbefales det at institutioner, der ikke er midlertidigt opnormeret, merindskrives et barn pr gruppe i spidsbelastningsperioder, dette forslag fremsættes for Børne- og Ungdomsudvalget den 12/8 2009.

Tema 5: Forbedring af belægningsprocenter

- 10. Analyse af primære årsager til lav belægningsprocent og identifikation / vurdering af mulige indsatser for at opnå højere belægning.
- 11. Formel handlingsplan for indsats vedr. de nederste 5-10% af institutionerne, hvor der til stadighed er ledig kapacitet / manglende efterspørgsel / ingen venteliste.

Opgaveløsning:

A: Månedligt at identificere institutioner med lavest belægning, i forholdet mellem institutionens normering og indmeldte børn og udarbejde en formel handleplan for disse ved at analysere de primære årsager til lav belægning.

B: Årligt at identificere institutioner med mere end 10 % tomme pladser i forholdet mellem udmeldt budget og indmeldte børn og at distrikterne udarbejder en formel handleplan ved at analysere de primære årsager til institutionernes lave belægning.

Datagrundlag:

"KMD-institution" er et pladsanvisnings- og forældrebetalingssystem, der ligeledes anvendes af Københavns Kommune til regnskab, budget og ledelsesinformation for 0-17 års institutioner.

"Det Grønne system" (DGS) er et internt udviklet økonomistyringsværktøj i Børne- og Ungdomsforvaltningen, der er baseret på Access & Excel.

Kernebegreber:

Institutionens normering er udtryk for den pladsanvisningsmæssige kapacitet. Der kan derudover evt. indgå merindskrivningsaftaler, der kan være højere end den normeringsmæssige kapacitet, for kortere eller længere perioder, indenfor de bygningsmæssige rammer lovgivningen foreskriver.

Indmeldte er udtryk for det gennemsnitlige antal indmeldte børn i det pågældende pasningsmodul i institutionen for en måned eller en længere tidsperiode.

Udmeldte pladser er udtryk for det pladsafhængige udmeldte budget, i modsætning til de faste grundbeløb eller budget til de bygningsmæssige rammer. Udgangspunktet for det udmeldte budget dannes via det foregående års belægning, men sagsbehandles efterfølgende. Det betyder, at institutioner, der for eksempel er opnormeret eller er blevet sammenlagt, får udmeldt et mere korrekt antal pladser.

Metode:

Opgave A: Månedligt at identificere institutioner med lavest belægning, i forholdet mellem institutionens normering og indmeldte børn og udarbejde en formel handleplan for disse ved at analysere de primære årsager til lav belægning.

Løsning A: "KMD-institution" datasæt bearbejdes i SAS af BUFLIS-gruppen i ØKL til en pivot tabel, hvorefter P&K viderebearbejder pivoten til et operationelt grundlag, for at danne dataark med de månedlige statistikker med lav belægning i forholdet mellem normering og indmeldte.

Opgave B:

Årligt at identificere institutioner med mere end 10 % tomme pladser i forholdet mellem udmeldt budget og indmeldte børn og at distrikterne udarbejder en formel handleplan ved at analysere de primære årsager til institutionernes lave belægning.

Løsning B: ”KMD Institution”, som ovenstående, samt et datatræk over udmeldte pladser i de foregående budgetår, som leveres af Dagteam i ØKL fra ”det grønne system”. Plads & Kapacitetsstyring fletter herefter data og korrigerer for sammenlægninger, lukninger og omnormeringer.

Resultat:

Opgave A:

Der udarbejdes et månedligt belægningsark med fremhævelse af institutioner med lave belægningsprocenter, og årsag/videre proces, i en sammenligning af normering og udmeldt budget. Såfremt der identificeres institutioner med en belægning på under 100 %, redegøres der for årsagen. Der udarbejdes en konkret handleplan for institutionen, hvis der ikke er en acceptabel forklaring på den lave belægning. Typisk er årsagen til lav belægning at der ikke er behov for den pågældende pladstype den pågældende måned eller at institutionen er beliggende i et distrikt, hvor det eksisterende behov er dækket. Derudover kan årsagen være at institutionen har garantigrupper tilknyttet institutionen, ændret skoletilknytning eller er blevet sammenlagt.

Løbende over hele året udarbejdes der mere eller mindre formelle handleplaner for at fylde alle pladser via tilbud om for eksempel garantigrupper. Der vil kun blive gennemført en handleplan såfremt det bliver anset som et problem, at en institution har en lav belægning. Det er ikke et problem hvis institutionerne i visse måneder har en lav belægning, såfremt de i spidsbelastningsmånederne har merindskrivning. Derfor vil en handleplan kun blive udarbejdet såfremt institutionen har en lav permanent belægning over året.

Der arbejdes med uformelle kontakter og via konkrete skriftlige henvendelser. Tidligere var lukning af institutioner også muligt, hvilket igen er en mulighed når kapaciteten i højere grad svarer til behovet. Årsagerne til lav belægning er typisk sammenlægning, lukning, placering, opstart, institutionens fysiske tilstand eller afledte problemer pga. høj personaleudskiftning.

Opgave B:

Identificerede institutioner med belægningsprocenter på 90 % eller derunder (i forhold til det udmeldte budget) sendes de enkelte distrikter, der derefter udarbejder handleplan i samarbejde med institutionen. Derudover kan distriktet ligeledes henvende sig med institutioner, der identificeres som havende belægningsproblemer eller andre problemer, som for eksempel stor personaleomsætning. Denne handleplan forelægges herefter Plads & Kapacitetsstyring, som vurderer om en udmøntning via handleplanpuljen kan virke opstøttende på distriktets og institutionens handleplan.

Opfølgning:

Personligt, telefonisk, skriftligt direkte til institution og/eller via distriktet, med henblik på handleplan og derefter opfølgning. Faste møder mellem distrikter og plads & kapacitetsstyring forekommer hvert halve år og ellers i øvrigt behov.

Samarbejdspartner:

Distrikter og institutioner.

Kadence:

Plads- og Kapacitetsstyring udarbejder månedligt en opgørelse over institutioner med ledig kapacitet, og der sagsbehandles herefter med distrikter og institutioner på basis af opgørelsen, både uformelt og skriftligt.

På basis af opgørelsen udarbejder distrikterne i samarbejde med institutionerne en skriftlig handleplan en gang årligt for institutioner med lavest belægning i en sammenligning af udmeldte budget og indmeldte børn.

Anbefaling:

Handleplaner på basis af forskelle mellem udmeldt budget/indmeldte børn gøres halvårslige.

Tema 6: Samlet katalog over forbedringspotentialer

12. Udarbejdelse af et samlet katalog over og vurdering af effekter ved mulige tiltag, der kan iværksættes med henblik på at sikre en bedre kapacitetsudnyttelse, herunder blandt andet vurdering af behov, efterspørgsel og effekter ved:

- Indførelse af deltidsplasser*
- Ophævelse af km-pladsgarantien*
- Efterspørgsel efter naturbørnehaver - og muligheder for øget indtag i disse.*
- Fastlæggelse af maksimal kapacitet i eksisterende bygningsmasse - hvor mange børn kan der være i hver enkelt institution, og afklaring af regelgrundlaget omkring opgørelse af, at der er det fornødne antal m² pr. barn i eksisterende tilgængelig bygningsmasse*
- Skifteintervaller - rykke børn tidligere til næste trin, eksempelvis tidligere overgang til børnehave, glidende overgang til KKFO/fritidshjem igennem hele kalenderåret.*
- Kortlægge muligheder og effekter ved at omdanne fritidshjem / KKFO'er til SFO*
- Mere fleksibel ventelistestyring og tildeling.*
- Ændret ressourcetildelingsmodel der giver hver enkelt institution et øget økonomisk incitament til at øge indtaget - eksempelvis øget afregning for ekstra børn / overnormering etc.*

Forslag: *Indførelse af deltidsplasser*

Kommentarer:

Erfaringen viser, at der kun er ringe efterspørgsel på deltidsplasser. En undersøgelse af belægningsprocenten i de dengang 14 del- og halvtidsinstitutioner viste i 2007, at 8 af disse havde problemer med tomme pladser i større omfang. På den baggrund har BUF i løbet af det sidste år lagt en del deltidsplasser om til fuldtidstilbud, hvor institutionerne har de fysiske rammer som kræves af et fuldtidstilbud. Der er i dag 8 del- og halvtidsinstitutioner med en gennemsnitlig belægningsprocent på 84 % i de sidste 12 måneder. Deltidspasning skaber ikke i sig selv en bedre kapacitetsudnyttelse.

Forslag: *Ophævelse af pladsgarantien indenfor fire kilometer*

Kommentarer:

Garantien om plads indenfor 4 kilometer fra bopælen er ophævet midlertidigt. Anlægsplanerne lægges efter at opnå det gamle servicemål igen. Der er tale om et politisk spørgsmål om det ønskede servicemål. En ophævelse af kilometergrænsen sikrer forvaltningen størst mulig fleksibilitet, og dermed en bedre kapacitetsudnyttelse. Behovet for anlæg af nye institutionspladser vil som konsekvens reduceres. Ud fra den nyeste behovsprognose vurderes denne effekt dog at være minimalt, idet der ikke længere vil være områder med en overkapacitet som ikke vil kunne bruges til nabodistrikter indenfor 4 km.

En anvisning af pladser i stor afstand fra børns bopæl resulterer desuden i et større antal overflytninger mellem institutionerne med deraf følgende indkøringsperioder, idet forældre vil

søge om at få flyttet deres børn tættere på bopælen. Især institutioner i yderområder vil være udsat for at blive ”gennemtræksinstitutioner”, som børn søger overflytning fra.

Behov:

Tiltaget er pt. nødvendigt for at kunne leve op til pasningsgarantien. På sigt skal der tages politisk stilling til det ønskede serviceniveau.

Efterspørgsel:

Borgerne efterspørger pasning i nærheden af deres bopæl.

Forslag: Efterspørgsel efter naturbørnehaver - og muligheder for øget indtag i disse

Kommentarer:

På baggrund af de vanskelige betingelser for udbygning i de centrale byområder er det nødvendigt for BUF at etablere en del af den nødvendige kapacitetsudvidelse udenfor kommunens grænser. Dette sker enten ved storbusordninger eller udflytterbørnehaver. Storbusordninger er enten Rumlepotter, som er ombyggede HT busser med køkken- og toiletfaciliteter til 20 børnehavebørn, eller skovbusser til 11 børnehavebørn, der som regel får tilknyttet skovsteder, f.eks. spejderhytter. I ”akutplanen” og ”plads til flere planen” indgår der etablering af tre rumlepotte- og tre skovbusordninger. Der indgår desuden fem udflytterprojekter i de vedtagne anlægsplaner.

Behov:

For at kunne etablere det tilstrækkelige antal pladser i akutplanerne skal BUF etablere pladser udenfor kommunes grænser.

Efterspørgsel:

Udflytterbørnehaver er efterspurgt hos en del af forældregruppen, mens andre forældre vælger disse ordninger fra på grund af den mindre fleksibilitet i forhold til mulighederne for at aflevere og hente deres børn.

BUU har fra 1. august ændret anvisningsreglerne således, at forældre ikke længere kan takke nej til et tilbud om plads i en udflytterbørnehave. Dette sikrer en optimal ressourceudnyttelse. Desuden knyttes nye udflytterbørnehaver som regel til eksisterende institutioner med vuggestuedel i Københavns Kommune. På denne måde ønsker BUF at sikre efterspørgslen på disse udflytterpladser. I den kommende langsigtede plan arbejdes der videre med muligheden for at tilknytte udflytterdele på eksisterende institutioner.

Økonomi:

For alle tre busordninger gør det sig gældende, at driftsudgifterne er højere end i traditionelle børnehaver, bl.a. på grund af udgifterne til henholdsvis drift af busserne og udgifter til transport via busselskaber. Desuden modtager institutionerne et højere personalebudget.

Til gengæld er niveauet for husleje og grundpriser som regel lavere end i Københavns Kommune. Pladsprisen inkluderer ikke afskrivninger på rumlepotter, minibusser eller bygninger og udgør følgende:

Børnehave: 55.749 kr.
Skovbus: 84.039 kr.
Rumlepotte: 72.527 kr.
Udflytter: 55.749 kr. + kompensationstimer + budget til buskørsel

Forslag: *Fastlæggelse af maksimal kapacitet i eksisterende bygningsmasse - hvor mange børn kan der være i hver enkelt institution, og afklaring af regelgrundlaget omkring opgørelse af, at der er det fornødne antal m² pr. barn i eksisterende tilgængelige bygningsmasse*

Kommentarer:

Institutionens normering svarer til institutionens maksimale kapacitet og derved antallet af børn, som kan passes i institutionen. Dette gælder dog ikke institutioner bygget efter 1995, hvor kapaciteten i hvert enkelt grupperum ikke benyttes maksimalt eftersom der passes 12 vuggestuebørn i grupperummene. Disse institutioner er dog midlertidigt opnormeret til 14 børn pr. vuggestuegruppe for at efterkomme det stigende behov for pladser. I indstillingen den 12. august 2009 vil det fremgå, hvor mange pladser der kan frembringes ved eksempelvis at anvende den nuværende institutionsmasse mere fleksibelt.

For at optimere kapacitetsudnyttelsen yderligere i institutionerne har Københavns Ejendomme i efteråret 2008, i samarbejde med en række eksterne rådgivere, gennemført en analyse af den fysiske kapacitet i BUFs daginstitutioner for at optimere udnyttelsen af den eksisterende kapacitet. På den måde skabes der overblik over antal m² i institutionerne, dvs. m² i grupperum, fællesrum, udeareal osv. Der indgår en række projekter med i alt 101 pladser i anlægsplanerne, som er opstået i forbindelse med arealanalysen. Det skal understreges, at materialet fra KEJD analysen giver BUF et fingerpeg om, hvilke institutioner der potentielt har et udvidelsespotentiale.

For at kunne vurdere de reelle muligheder skal Børne- og Ungdomsforvaltningens byggeafdeling gennemføre en gennemgang af de relevante institutioner. I forbindelse med fastlæggelse af institutionernes fysiske kapacitet ud fra m² pr. barn er der forskel på gældende praksis i Københavns Kommune og de lovfæstede regler i bygningsreglementet. I kommunen fastlægges kapaciteten ud fra m² i grupperum, mens der i forhold til bygningsreglementet kan medregnes m² i alle rum, som er indrettet til ophold af børn. Det er BUFs vurdering at en generel ændring af denne praksis i Københavns Kommune kræver en politisk beslutning herom samt en forhandling med de faglige personaleorganisationer.

Forslag: *Skifteintervaller - rykke børn tidligere til næste trin, eksempelvis tidligere overgang til børnehave, glidende overgang til KKFO/fritidshjem igennem hele kalenderåret.*

Kommentarer:

Kommunen er forpligtiget til at tilbyde børn en plads i et alderssvarende tilbud fra de er 26 uger. I henhold til Dagtilbudsloven er det den enkelte kommune, der tilrettelægger dagtilbudsstrukturen under hensyn til de krav og hensyn, der stilles i Dagtilbudsloven. Det er den enkelte kommune, der for egne tilbud fastsætter, hvilken aldersgruppe de enkelte dagtilbud er forbeholdt, så længe det tilbud, barnet gives, er ”alderssvarende”. Alderssvarende er i vejledningen til Dagtilbudsloven defineret som: ”... at tilbuddet skal være relevant for barnet i

forhold til blandt andet barnets alder, udviklingstrin med videre”.

Det er derfor såvel en politisk som en pædagogisk diskussion om hvilket tilbud der anses som aldersvarende. Det kan således besluttes politisk at rykke børnehvealderen til f.eks. 2 år og 8 måneder. Overordnet set vil en fremrykning af skifteintervaller kun have en positiv effekt på kapaciteten, hvis intervallerne rykkes på hele 0-17 års området, dvs. at der i sidste konsekvens skal meldes unge tidligere ud af klubberne. Hvis ikke tiltaget udfoldes på hele området vil kapacitetsproblemerne således kun flyttes til det næste pasningsmodul/pladstype, og der vil skulle indføres rullende indskrivning i fritidshjem/skole, hvis forslaget skal gøres permanent.

BUF vurderer derudover, at forslaget vil møde markant modstand både hos personale, forældre og de faglige organisationer.

Med hensyn til overgangen fra børnehave til fritidshjem / KKFO har BUF de foregående år arbejdet på at øge antallet af børn der starter tidlig i fritidshjem (april / maj). I 2009 har kommunen således rykket 50 % af alle fritidshjemstartere fra børnehave til fritidshjem allerede i april og maj.

Til sammenligning lå andelen på 32,5 % i 2007. Det er BUFs vurdering, at arbejdet med at øge tidlig indskrivning bør fortsætte, men hvis andelen af børn som starter tidligt i fritidshjem skal stige forudsættes det, at der er ledig kapacitet på fritidshjemsområdet, hvilket har været flaskehalsen de senere år.

En glidende overgang til fritidshjem vurderes at have kapacitetsmæssige og pædagogiske udfordringer:

1. Tiltaget vil som konsekvens kræve en glidende overgang fra fritidshjem til klub for derved at skabe kapacitet i fritidshjemmene. Dette vil betyde en opsplitning af kammeratskabsgrupper og klasser.

Forslag: Kortlægge muligheder og effekter ved at omdanne fritidshjem / KKFO'er til SFO

Kommentarer:

I forhold til en kapacitetsmæssig betragtning kan en omlægning fra fritidshjem/KKFO til SFO være relevant at drøfte, idet der i daginstitutioner i henhold til Bygningsreglement 2008 skal være 2 m² frit gulvareal pr. barn i opholdsrum. Fritidshjem og KKFO (som i henhold til politisk beslutning i Københavns Kommune sidestilles med fritidshjem) reguleres i Dagtilbudsloven og defineres dermed som dagtilbud, mens SFOer reguleres i Folkeskoleloven. SFOer er derfor ikke underlagt de samme minimumskrav.

Borgerrepræsentationen har på mødet den 11. december 2003 vedtaget regler for KKFOer, herunder at en omlægning fra fritidshjem til KKFO kun kan ske på frivillig basis fra institutionens side. En omlægning til SFO kræver således en ændring af de gældende politiske beslutninger.

Debatten om fritidshjem kontra KKFO / SFO har stor fokus. Det vurderes således, at en generel omlægning til SFO vil møde modstand fra både institutionerne, især hvis tiltaget samtidig indebærer, at institutioner opnormeres pga. et mindre kvadratmeterkrav i SFO-ordningerne.

Forslag: *Mere fleksibel ventelistestyring og tildeling.*

Kommentarer:

Der er vedtaget midlertidige justeringer af anvisningsreglerne, som betyder, at der kan anvises pladser i hele kommunen, i modsætning til det tidligere serviceniveau med pasning indenfor 4 km og i eget distrikt eller nabodistrikt. Denne justering er foretaget for at optimere kapacitetsudnyttelsen.

På børnehaveområdet anvises efter generel venteliste, hvilket betyder at der er sikret højst mulig fleksibilitet. På 0-2 års området anvises pladserne efter specifikke ventelister, hvilket betyder, at der ikke er samme grad af fleksibilitet. Samtidig er pasningsgarantien i kommunen bundet op på garantiventelisten, som er en generel venteliste til tomme pladser i distriktet. Idet serviceniveauet pt. er reduceret til at omfatte hele byen, er der således højst muligt fleksibilitet når det gælder garantiventelisten.

En indførelse af en overordnet generel venteliste, i stedet for specifik opskrivning, vil sikre fleksibel anvisning som udgangspunkt. Det skal dog tages i betragtning, at en brugerundersøgelse i forbindelse med Børneplanen påviste, at frit valg af institution har forældrenes højeste prioritet. Samtidig vurderer BUF, at indførelse af generel venteliste vil fremrykke startdatoen for den del af børnene, som i dag venter på forældrenes ønskeinstitution og f.eks. i perioder passes i private ordninger. En generel venteliste på 0-2 års området kan således medvirke til at øge/fremrykke behovet for pladser i daginstitutioner og dagplejen.

Forslag: *Ændret ressourcetildelingsmodel der giver hver enkelt institution et øget økonomisk incitament til at øge indtaget - eksempelvis øget afregning for ekstra børn / overnormering.*

Kommentarer:

I de kapacitetsmæssig mest pressede distrikter har BUF indført fri merindskrivning, det vil sige at alle institutioner i disse distrikter er sikret økonomi til alle de børn der bliver passet, selvom normeringen overskrides. I de øvrige distrikter skal der indgås merindskrivningsaftaler, idet forvaltningen vurderer om der er behov for den konkrete merindskrivning.

Samtidig har 0-5 års institutionerne i BUF samlet set en belægningsprocent på over 100 %. Derfor vurderes potentialet i dette forslag til at være begrænset (især når det tages i betragtning, at BUF skal leve op til m² krav i bygningsreglementet), men et øget incitament vil sikkert medvirke til, at enkelte institutioner vil indskrive flere børn. En forøget pladspris ved merindskrivning vil dog samtidig øge driftsudgifterne i BUF.

Der er ydermere arbejdet med forhøjede driftspriser i nogle af de ordninger, hvor der er etableret akutte, midlertidige pladser (12-14 opnormeringer, garantipladser).

Der gøres opmærksom på, at der er en ny budgetmodel under udarbejdelse.

Tema 7: Status

13. Hvordan håndteres fleksibiliteten i dag i den eksisterende bygningsmasse - hvilke muligheder og begrænsninger er der.

14. Hvordan håndteres fleksibiliteten fremadrettet, eksempelvis i forhold til ny- og ombygning og indretning af bygningsmassen.

Brug af minibusser

Børne- og Ungdomsforvaltningen har ca. 45 minibusser, som fungerer som sæsonudjævrende tiltag. Institutioner, der får tildelt en minibus, indskrives 5 vuggestuebørn eller 6 børnehalebørn ekstra i forårsmånederne. Minibusserne fordeles en gang årligt.

Muligheder ved brug af minibusser

Minibusordningen giver mulighed for at opnormere udvalgte institutioner i områder med behov for ekstra pladser, samtidig med at institutionen får mulighed for at tage på ture med mindre børnegrupper.

Begrænsninger ved brug af minibusser

Der er allerede mange minibusser i brug, og det vurderes derfor, at der vil være svært at afsætte yderligere minibusser til institutionerne i København. Pladserne er dyrere end en traditionel børnehavplads.

Oprettelse af udflytterenheder

En udflytterenhed kan tilknyttes eksisterende institutioner eller kan oprettes i et opsamlingslokale.

Muligheder ved oprettelse af udflytterenheder

Stor fleksibilitet i anvendelsen af pladser, da udflytterdele kan flyttes relativt nemt fra et distrikt til et andet, hvis behovet ændrer sig over tid.

Begrænsninger ved oprettelse af udflytterenheder

Det kræver både et opsamlingssted og et udflyttersted, hvor bussen kan køre til. Opsamlingsstedet skal have tilstrækkeligt areal til, at alle børnene kan blive passet i opsamlingslokalet, hvis eksempelvis bussen ikke kan køre. Oprettelse af udflytterenheder er en forholdsvis dyr løsning – både i drift og anlæg.

Nybyggeri

Nuværende praksis

I Københavns Kommune er standarden for daginstitutioner, at arealet i grupperummene er minimum 2 m² pr. barn i børnehavgrupperne og 3 m² pr. barn i vuggestuegrupper. Derudover er institutionerne traditionelt indrettet med et fællesrum på ca. 10 m² pr. børnegruppe.

Byggerier foretaget efter 1995 er opført med indbygget fleksibilitet i grupperummene. Det vil sige, at alle grupperum kan rumme en børnehavgruppe. Samtidig kan alle puslerum rumme to højderegulerbare pusleborde og alle garderoberum kan rumme 22 børnegarderobes.

Der opføres grupperum med frit gulvareal på minimum 44 m², som derved sikrer at der er plads til 22 børn. Det betyder at 12 vuggestuebørn har flere kvadratmeter end minimumskravet.

Muligheder ved nybyggeri

Der kan gives tilladelse til at anvende en institution til pasning af det antal børn, der efter bygningsreglementets arealregel er plads til i samtlige rum, der betragtes som opholdsrum.

I bygningsreglementets forstand er ”opholdsrum” alle rum, som børnene opholder sig i, dvs. grupperum, fællesrum og evt. mindre værksteder, pudrum m.v., som opfylder de samme krav, der stilles til et grupperum.

Vuggestuegrupper kan opnormeres fra 12 til 14 børn i alle institutioner bygget efter 1995, da de har areal til de ekstra børn i grupperummene. Denne opnormering er implementeret midlertidigt i København og fungerer frem til 31. marts 2010.

Begrænsninger i forhold til den bygningsmæssige fleksibilitet

I bygningsreglementet (1995) stilles der i afsnit 4.4.2. følgende arealkrav til børneinstitutioner:

”... Opholdsrum i dag- og døgninstitutioner for pasning af børn skal mindst have et frit gulvareal på 3 m² pr. barn i vuggestuer og 2 m² pr. barn i børnehaver....”

Udover ovenstående er der krav til udeareal, som er tilknyttet institutionen. Hvis institutionen ikke har tilstrækkeligt udeareal, så kan en permanent opnormering kun gennemføres, hvis Teknik- og Miljøforvaltningen giver dispensation for manglende udeareal.

Den bygningsmæssige fleksibilitet giver mulighed for omlægning mellem pasningstyperne i integrerede institutioner (eksempelvis mellem vuggestue og børnehave), da der samtidig er dispenseret for garantien for at vuggestuebørn er sikret en plads i den integrerede institutions børnehavedel.

Det vurderes ydermere at være en fornuftig strategi, hvis nye institutioner etableres med minimum 5 grupper, men gerne flere, da det sikrer større bæredygtighed.

Tema 8: Potentialer

15. *Udredning af, hvor der er et yderligere potentiale i at arbejde med fleksibiliteten, eksempelvis:*

- *Identificere mulige nye tiltag, eksempelvis udnyttelse af biblioteker, fleks mellem daginstitution, skole og fritidshjemsudnyttelse mv.*
- *Identificere små enheder, f.eks. under KL's grænse for bæredygtighed (60 indskrevne), der eventuelt kan lukkes til fordel for etablering af større sammenhængende enheder, der kan ændre formål afhængigt af aktuelt brugerantal*
- *Mulige business cases vedr. økonomi og effekt, herunder også genovervejelser omkring sammenlægninger af kommunale og selvejende/private institutioner, der ligger tæt på hinanden, og hver især er relativt for små.*

Benytte alle typer af kommunale bygninger til børnepasning

En bygning, som skal være godkendt til pasning af børn, skal leve op til bygningsreglementet. I børnehaver skal der blandt andet være puslerum, børnetoiletter, liggehal, køkkenfaciliteter, udendørsareal, legeplads, HC-toilet og niveaufri adgang. Det vil derfor være omkostninger forbundet med at etablere pladser i offentlige bygninger som ikke er konstrueret til børnepasning og samtidig kan det være vanskeligt at finde egnede bygninger, hvor der er tilstrækkeligt udeareal tilknyttet. Derudover kan det være besværligt at få brugsret til en bygningsmasse, som er ejet af en anden forvaltning hvis kerneområde ikke er børnepasning, og som derfor har en anden prioritering i forhold til, hvad den kommunale bygningsmasse burde benyttes til.

Sammenlægning af mindre institutioner

Der er i alt 46 institutioner i Københavns Kommune med under 30 børn i alderen 0-5 år. Af disse institutioner er der:

- 38 selvejende institutioner
- 6 kommunale institutioner
- 2 puljeinstitutioner

Det fremgår af nedenstående tabel, at der er mindre institutioner i samtlige distrikter, men at der er flest i Vanløse/Brønshøj (11), Indre By/Christianshavn (8) og Østerbro (8).

Hvis målet er at sammenlægge små kommunale institutioner, så er der umiddelbart ikke institutioner, som ligger i nærheden af hinanden. De to institutioner, Børnehjørnet (Bogholder Allé 59) og Thyborøn Allé, ligger tættest på hinanden af de kommunale institutioner (ca. 1 kilometer). Den ene institution er en halvdagsbørnehave (åben 35 timer), mens den anden er en lille børnehave med 22 børn.

De øvrige institutioner er puljeinstitutioner og selvejende institutioner, som kræver en fornyet driftsoverenskomst for at kunne sammenlægges/ændre nuværende børnenormering. Det tager minimum 9 måneder at ændre en driftsoverenskomst. Risikoen ved at forsøge at sammenlægge små selvejende institutioner er desuden, at institutionerne kan vælge at overgå til en privat institution og hermed selv kan administrere ventelisten og anvisningen til institutionen.

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

DISTRIKT	VG	BH	Kommentar
AMAGER	8	16	Selvejende
AMAGER	0	20	Selvejende
AMAGER	0	20	Selvejende
BISPEBJERG	22	0	Selvejende
BISPEBJERG	8	16	Selvejende/deltid
BISPEBJERG	0	23	Selvejende
BISPEBJERG	0	22	Selvejende
BISPEBJERG	0	22	Selvejende
BRØNSHØJ/HUSUM	22	0	Kommunal
BRØNSHØJ/HUSUM	6	20	Kommunal
BRØNSHØJ/HUSUM	0	23	Selvejende
BRØNSHØJ/HUSUM	0	21	Selvejende
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	22	0	Kommunal
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	0	20	Selvejende
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	7	14	Selvejende
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	6	24	Selvejende
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	0	27	Selvejende
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	0	22	Selvejende
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	0	20	Selvejende
INDRE BY/CHRISTIANSHAVN	0	20	Selvejende
NØRREBRO	24	0	Selvejende
NØRREBRO	24	0	Selvejende
NØRREBRO	24	0	Kommunal
NØRREBRO	22	0	Selvejende
NØRREBRO	0	25	Selvejende
NØRREBRO	0	20	Selvejende
NØRREBRO	0	20	Selvejende
VALBY	22	0	Selvejende
VALBY	0	25	Puljeinstitution
VANLØSE	22	0	Kommunal
VANLØSE	5	22	Selvejende
VANLØSE	0	22	Selvejende
VANLØSE	0	20	Puljeinstitution
VANLØSE	0	20	Selvejende
VANLØSE	0	20	Kommunal/halvdags
VANLØSE	0	12	Selvejende
VESTERBRO	0	20	Selvejende

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

VESTERBRO	0	20	Selvejende
ØSTERBRO	0	26	Selvejende
ØSTERBRO	0	22	Selvejende/halvdags
ØSTERBRO	0	22	Selvejende
ØSTERBRO	0	20	Selvejende/deltid
ØSTERBRO	0	20	Selvejende
ØSTERBRO	0	24	Selvejende
ØSTERBRO	0	22	Selvejende
ØSTERBRO	0	20	Selvejende

Tema 9: Strategi

16. Udarbejde oplæg vedr. hvad der faktisk kan gøres

Tema 10: Plan

17. Plan for operationelle tiltag, samt opgørelse af effekt og udgifter forbundet hermed for 2009 og 2010.

På baggrund af målepunkterne, som denne analyse har beskæftiget sig med, kan følgende tiltag anbefales for at forbedre kapacitetsudnyttelsen på kort sigt. I øvrigt udarbejdes en handleplan til BUU den 12/8 2009, der omhandler forbedring af kapacitetsudnyttelsen på lang sigt.

Nedenfor gennemgår Børne- og Ungdomsforvaltningen nogle muligheder for pladsetablering, med henblik på at etablere flere pladser hurtigst muligt. Forvaltningen vil, på baggrund af udvalgets tilbagemelding, formulere indstillinger til Børne- og Ungdomsudvalgets møde d. 12. august omkring de tiltag, som udvalget ønsker, der implementeres.

De foreslåede muligheder er samtidig alle indlagt i de målepunkter, som er formuleret af Deloitte (ØU 10. juni 2009) med henblik på at monitorere pladsstyringen i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Forslag	Uddybning	Kommentarer/udgifter
Merindskrivning – et barn pr vuggestuegruppe	Institutioner, hvis vuggestuegrupper ikke er opnormeret til 14 børn, kan pålægges at merindskrive et barn pr. vuggestuegruppe udover deres normering ud fra en generel antagelse om, at dette vil være muligt i en kortere periode	<ul style="list-style-type: none"> - Forslaget vurderes at kunne dække behovet midlertidigt med op til 500 vuggestuepladser - Forslaget vil hurtigt kunne realiseres. - Der er begrænsede monteringsudgifter forbundet med forslaget - En tidsmåling i de københavnske institutioner kan afdække, om institutionsfremmødet er lavere end antallet af indmeldte børn - Institutionen vil modtage den normale pladspris for det ekstra barn. - Forslaget vurderes at kunne gennemføres i september/oktober 2009 og frem til at pladserne kan erstattes af permanent udbygning.
Oprettelse af fælles udflyttersted på en af de nedlagte skoler	Institutioner med plads til opsamling i institutionens fælleslokaler opnormeres med en udflytterdel, som kører til en af de nedlagte skoler i kommunen. Forslaget indeholder samtidig en ændret inddragelse af den bygningsmæssige kapacitet (fællesrummene) i institutionerne.	<ul style="list-style-type: none"> - Forslaget vurderes at kunne forøge kapaciteten med op til 20 børnehavegrupper (á 22 børnehavebørn) - Tvivlsomt hvor hurtigt tilbuddet kan etableres og, hvad det vil koste - Busordningen vil medføre, at pladsprisen vil være højere - Kan ikke placeres geografisk hensigtsmæssigt - Forslaget vurderes at kunne gennemføres ultimo 2010.
Fremrykning af tidspunktet for overgang til andre	Mere fleksibel rykning af børnene til andre pasningsmoduler	<ul style="list-style-type: none"> - For eksempel kan der alene i Indre By flyttes 150 børn fra vuggestue til børnehave, hvis børnehavealderen fremrykkes til 2 år og 6½

**Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen**

Juli 2009

pasningsmoduler		<p>måned.</p> <ul style="list-style-type: none"> - På børnehavområdet kan forslaget kun benyttes i få måneder, da behovet derefter vil være for stort på børnehavområdet; men det vi give lidt mere tid til at etablere pladser - Forslaget vil relativt hurtigt kunne realiseres, men kræver, at der kan etableres trygge rammer omkring de små børnehavbørn. - Forslaget vil blive undersøgt juridisk inden implementering. - Forslaget vil være udgiftsneutral såfremt institutionerne stadig vil modtage vuggestuetakst indtil barnet er 3 år.
Omlægning af klubber til 0-5 års pladser	I distrikter med overskud af klubpladser bliver op til fire kommunale klubber omlagt til 0-5 års pladser	<ul style="list-style-type: none"> - Forslaget kan forøge kapaciteten med op til 7 børnehavgrupper (154 børnehavpladser). - Der vil være anlægsudgifter forbundet med at omlægge klubpladser til 0-5 års pladser. - En del af disse pladser etableres geografisk uhensigtsmæssigt, da de ikke er lokaliseret i distrikter med størst behov for 0-5 års pladser. - Pladserne kan etableres relativt hurtigt. - Forslaget vil betyde, at der kan forekomme udmelding af 12-13 årige klubbørn, da kapaciteten på klubområdet vil blive presset. - Forslaget vurderes at kunne gennemføres medio 2010.
Inddragelse af yderligere en nødinstitution til garantiinstitution	Der er p.t. inddraget tre nødinstitutioner til garantiinstitutioner alene tilknyttet garantilisten	<ul style="list-style-type: none"> - Forslaget kan forøge kapaciteten med 4 børnehavgrupper (88 børnehavpladser). - Forslaget vil indebære, at det er meget sårbart, hvis institutioner har behov for genhusning. Til en institutionsmasse på næsten 800 institutioner er det problematisk, når der ikke er mulighed for at imødegå force majeure situationer såsom brand, vandskade og skimmelsvamp. - Forslaget er udgiftsneutral. - Forslaget vurderes at kunne gennemføres ultimo 2009.

Bilag 1:

På baggrund af befolkningsprognosen udarbejder det eksterne konsulentfirma Dynasoft en behovsprognoze, der viser udviklingen i behovet for daginstitutionspladser på normalområdet de næste fire år.

I beregningen af behovet for daginstitutionspladser anvender Dynasoft en model, der består af tre dele:

1. *En indslusningsdel (gælder for børn under 17 måneder),*
2. *En kerneårgangsdelen (gælder for børn fra 17 måneder til 5 år),*
3. *En udslusningsdel (gælder for børn fra 5 år).*

Indslusningsdelen tager udgangspunkt i, hvor stor en procentdel af børnene i de enkelte aldersgrupper (fordelt på måneder), der har behov for pasning. Indslusningsdelen dækker børn under 17 måneder. Efterspørgselsprocenterne tager udgangspunkt i andre kommuner, men er tilpasset i forhold til, hvor tidligt børn i de enkelte distrikter erfaringsmæssigt efterspørger pasning. Ved hver prognosekørsel vurderer Dynasoft de enkelte distrikter og tilretter efterspørgslen til den udvikling, der har været siden sidste kørsel.

Udslusningsdelen tager i betragtning, hvor mange børn der har udskudt skolegang. Der er i København en tendens til, at flere københavnske børn får udskudt skolegang. Denne tendens har betydning for antallet af børnehavepladser, der skal være til rådighed. Fra sommeren 2009 er børnehaveklasse blevet obligatorisk, hvilket kan ændre på antallet af børn, der får udskudt skolestart. Det er vanskeligt at vurdere antallet af børn, som udskyder skolestarten eftersom det ikke har været obligatorisk før at gå i børnehaveklasse.

Plads- og Kapacitetsstyring er derimod ansvarlig for at beregne den normerede kapacitet, som er et udtryk for det aktuelle antal pladser, der kan aktiveres i Københavns Kommune. Den normerede kapacitet frembringes ved at medregne følgende faktorer:

1. Det normerede antal institutionspladser

Det normerede antal pladser er antallet af vuggestue- og børnehavepladser.

2. Fremtidige pladser i BR-godkendte udbygningsplaner

I den samlede kapacitet er der samtidig indlagt de udbygningsplaner, som er vedtaget, herunder både ibrugtagne og planlagte projekter.

3. Pladser i de private pasningsordninger og dagpleje

Udgangspunktet for vurderingen af børn i Privat Børnepasning, Tilskud til pasning af eget barn og Privat Dagpleje er antallet af indmeldte børn i de respektive ordninger pr. april 2009. Antallet af børn i de private institutioner opgøres i forhold til antal indmeldte børn i de respektive ordninger.

4. Normeringsændringer

Hvis der er kendskab til, at nogle institutioner på sigt får ændret deres børnenormering, så er dette medtaget, således at kapaciteten ændres på det pågældende tidspunkt. I denne behovsprognoze er der eksempelvis indlagt normeringsændringer for institutioner, der har opnormeret vuggestuegrupperne til 14 børn i forbindelse med 12-14 ordningen.

5. Minibusordninger

Minibusser er sæsonudjævnende tiltag, som i spidsbelastningsperioden benyttes således, at institutionerne i en periode (typisk fra februar til april) kan indskrive fem ekstra vuggestuebørn eller seks ekstra børnehalebørn. Minibusser tilknyttes institutionerne for et år ad gangen og flyttes fleksibelt til distrikter med behov for ekstra kapacitet.

Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen

Juli 2009

Bilag 2:

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
jul-08	56	62,0	36,6	59%	47	84%
aug-08	56	58,5	45,6	78%	53	95%
sep-08	56	58,0	50,4	87%	54	96%
okt-08	56	57,0	49,0	86%	56	100%
nov-08	56	58,7	51,0	87%	54	96%
dec-08	58	61,0	47,5	78%	51	88%
jan-09	58	61,0	51,1	84%	55	95%
feb-09	58	61,0	48,3	79%	55	95%
mar-09	58	60,0	52,1	87%	55	95%
apr-09	58	59,5	48,8	82%	56	97%
maj-09	58	55,6	49,1	88%	55	95%
jun-09	58	59,5	49,3	83%	56	97%

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
jul-08	21	21	9,8	47%	12	57%
aug-08	22	21,87	15,3	70%	19	86%
sep-08	22	22	19,3	88%	22	100%
okt-08	22	22	18,1	82%	21	95%
nov-08	22	22	18,4	84%	22	100%
dec-08	22	22	17,5	80%	21	95%
jan-09	22	22	19,45	88%	21	95%
feb-09	22	22,04	16,7	76%	21	95%
mar-09	22	22	18	82%	22	100%
apr-09	22	22	14	64%	19	86%
maj-09	22	21,9	17,5	80%	20	91%
jun-09	22	22,3	18	81%	21	95%

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
jul-08	21	23,00	11,8	51%	16	76%
aug-08	21	21,35	15,0	70%	20	95%
sep-08	21	22,00	19,2	87%	22	105%
okt-08	21	22,00	18,5	84%	22	105%
nov-08	21	22,00	19,3	88%	21	100%
dec-08	21	22,00	17,2	78%	21	100%
jan-09	21	22,00	18,5	84%	20	95%
feb-09	21	22,00	17,3	79%	21	100%
mar-09	21	22,00	19,2	87%	22	105%
apr-09	21	22,00	17,8	81%	22	105%
maj-09	21	22,65	18,8	83%	21	100%
jun-09	21	23,00	18,7	81%	22	105%

Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen

Juli 2009

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
mar-09	50	53,00	46,6	88%	50	100%
apr-09	50	53,00	41,7	79%	49	98%
maj-09	50	54,00	49,2	91%	52	104%

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
sep-08	60	60,0	50,9	85%	55	92%
okt-08	60	60,0	48,7	81%	55	92%
nov-08	60	60,0	51,1	85%	56	93%
dec-08	60	60,0	44,0	73%	54	90%
jan-09	60	60,0	46,4	77%	53	88%
feb-09	67,5	69,0	53,6	78%	66	98%
mar-09	70	70,0	55,7	80%	65	93%
apr-09	70	70,0	53,8	77%	66	94%
maj-09	70	70,0	57,4	82%	63	90%
jun-09	70	70,0	52,6	75%	60	86%

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
jan-09	40	40,0	33,9	85%	39	98%
feb-09	40	40,0	29,8	75%	37	93%
mar-09	40	40,0	35,3	88%	38	95%
apr-09	40	41,0	35,0	85%	40	100%
maj-09	40	40,0	36,1	90%	39	98%
jun-09	40	43,0	37,2	86%	42	105%

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
jan-09	44	45,0	36,8	82%	42	95%
feb-09	44	44,0	34,8	79%	42	95%
mar-09	44	44,0	38,5	88%	42	95%
apr-09	44	44,0	36,4	83%	43	98%
maj-09	44	43,4	37,6	87%	41	93%
jun-09	44	43,0	33,3	77%	39	89%

måned/år	normering	indmeldte	fremmøde gennemsnit	Belægning (fremmøde/indmeldte)	spidsbelastning	kapacitetsudnyttelse (spidsbelastning/normering)
jul-08	33	32,48	20,9	64%	23	70%
aug-08	33	33,00	28,5	86%	32	97%
sep-08	33	33,00	27,8	84%	32	97%
okt-08	33	33,03	28,7	87%	32	97%
nov-08	33	33,00	26,5	80%	31	94%
dec-08	33	33,00	24,8	75%	31	94%
jan-09	33	33,00	27,0	82%	29	88%
feb-09	33	33,46	27,6	82%	33	100%
mar-09	33	34,00	26,8	79%	32	97%
apr-09	33	34,00	27,6	81%	32	97%
maj-09	33	33,52	29,4	88%	32	97%
jun-09	33	33,03	24,9	75%	30	91%

***Plads- og Kapacitetsstyring
Børne- og Ungdomsforvaltningen***

Juli 2009